

Bottenvikens skärgård kommunsamverkan – vad har genomförts och vad har uppnåtts?

Haparanda, Kalix, Luleå, Piteå och Skellefteå kommuner arbetar tillsammans med att utveckla Bottenvikens skärgård. Målet är att skapa en attraktiv och tillgänglig skärgård så att boende, besökare samt företag inom besöksnäringen ska få bättre förutsättningar för friluftsliv, välmående och företagande. Arbetet ska göras med stor hänsyn till områdets unika natur- och kulturmiljöer.

Samarbetet inleddes 2006 på initiativ av Länsstyrelsen i Norrbotten som tillsammans med kustkommuner, regioner och Swedish Lapland har tagit fram strategier och mål för Bottenvikens skärgårds utveckling. Sedan 2013 har det huvudsakliga genomförandet letts av de fem kommunerna som tillsammans har ett löpande samarbete med utgångspunkt från ett samarbetsavtal och den gemensamma strategin. Verksamheten har en kommunal grundfinansiering på 1 450 000 kr/år som kompletteras med extern medfinansiering till olika projekt.

VAD HAR VI GENOMFÖRT?

Genom åren har många projekt och insatser gjorts och dessa kan sammanfattas med fem rubriker som beskriver de olika målsättningarna.

1. En attraktiv och tillgänglig skärgård

Många olika insatser har gjorts för öka Bottenvikens skärgårds attraktion och tillgänglighet. Ett grundläggande syfte har varit att ge fler människor tillgång till och möjlighet att upptäcka skärgården. Detta har bland annat gjorts genom att både göra det lättare att komma ut och att vistas i skärgården. Bland annat har farleder och hamnar muddrats, pirar, kajer och bryggor har byggts eller rustats upp och uppbyggnad av ett nätverk av trevliga besöksmål som utrustats med grillplatser, vindskydd, bastu med mera. De flesta av kommunernas uthyrningsstugor har exempelvis kommit till genom projekt inom Bottenvikens skärgård.

Det har också gjorts insatser för att undanröja enkelt avhjälpna hinder så att ett flertal platser i skärgården numera är lättare att besöka för personer med nedsatt rörelsefunktion. Insatser som gjorts här är bland annat byggande av ramper, spångning, tillgänglighetsanpassade torrtoaletter och bastu. Ett annat primärt mål när det gäller tillgängligheten är att uthyrningsstugorna och turbåtar ska möjliggöra för de som inte har stuga eller båt att kunna ta del av skärgården.

2. Ett välkänt och sammanhållet område

Ett av målen har varit att Bottenvikens skärgård ska upplevas som ett sammanhållet område. En gemensam logga med en labyrint står som signatur på det som sätts upp eller tas fram. För att berätta om vad som finns och händer i Bottenvikens skärgård har en skärgårdsbroschyr tagits fram och information läggs upp löpande i Facebook/Bottenvikens skärgård samt på hemsidan www.bottenviken.se. Kommunernas samarbete presenteras på en gemensam hemsida www.bottenvikensskargard.se.

3. Hållbarhet och värnande av natur- och kulturmiljöer

Ett grundläggande mål är att utvecklingen av skärgården inte ska äventyra värdefulla natur- och kulturmiljöer. Genom att utveckla besöksmål och skapa en infrastruktur så "lotsas" besökare till dessa platser och därmed minskar slitaget av natur- och kulturmiljöerna på andra platser. Detta har gjorts genom information och att tillhandahålla grillplatser, torrtoaletter, spångning, bryggor m.m. Eldstäder och bastuaggregat är tillverkade utifrån höga krav på verkningsgrad och hållbarhet.

4. Förbättrade möjligheter för företagande och föreningsliv

En viktig uppgift för kommunerna är att skapa bra förutsättningar för företagen som verkar i kust och skärgård. Utvecklingen av besöksmål, muddring och olika typer av tilläggningsmöjligheter ger bättre förutsättningar för företag att bedriva sin verksamhet i skärgården, exempelvis turbåtstrafiken/båttaxi och skärgårdsguider. När kommunerna har genomfört de olika projekten har detta gett arbete för företag som tillverkar, bygger eller transporterar det som ska göras i respektive projekt.

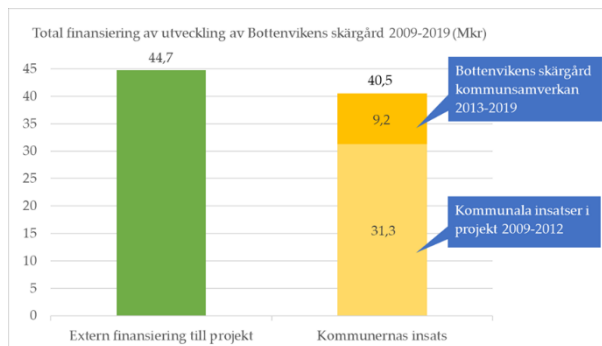
5. Effektivt nyttjande av kommunala resurser

Att samarbeta innebär att de kommunala resurserna kan utnyttjas mer effektivt. Exempelvis har upphandlingar och inköp lösts gemensamt av samordnaren. Samordnaren har en löpande omvärldsbevakning av frågor som har koppling till det gemensamma arbetet och såväl samarbetet som genomförda studieresor har medfört ett värdefullt erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling. Men den största vinsten har varit att den kommunala insatsen har kunnat växlas upp genom att söka externa projektmedel.

VAD HAR DET KOSTAT?

Genom åren har ett flertal projekt genomförts som finansierats av olika medel, såväl EU-medel som annat. Sedan starten 2006 har verksamheten inom Bottenvikens skärgård omsatt totalt 85,2 Mkr varav 52% kommer från andra än kommunerna. Den kommunala insatsen är sammanlagt 40,5 Mkr varav 9,2 Mkr har gått till att finansiera Bottenvikens skärgård kommunsamverkan där en del gått till samordning och administration men den största delen har gått till olika typer av utvecklingsinsatser.

VAD HAR VI UPPNÅTT?

Även om inte alla mål i de båda strategierna har uppnåtts fullt ut så har samarbetet ändå gett många positiva effekter för de inblandade kommunerna.

Ökade resurser. Förutom alla fördelar med samverkan och erfarenhetsutbyte har det givits större möjligheter att växla upp de kommunala resurserna och kunna få till projekt som annars hade varit svårt att få till som enskild kommun. Strategin har varit en styrka och samarbetet har gjort kommunerna till en större aktör och underlättat kommunikationen med myndigheter och möjligheten att få projekt godkända.

Ökat skärgårdsfokus. Strategin och samarbetet har lyft skärgårdsfrågorna i de kommuner där man tidigare inte arbetat med skärgården. Det har exempel-

vis inneburit ytterligare resurser till utveckling av sin kust och skärgård.

Långsiktig utvecklingsplan. Att samarbeta kring en gemensam strategi, gemensamma mål samt i gemensamma projekt och att ha ett gemensamt samarbetsavtal har gjort att utvecklingen av området Bottenvikens skärgård kunnat ske med mer långsiktiga utgångspunkter.

Kompetensutveckling. Samarbetet har gett de inblandade en större inblick i övriga kommuners förutsättningar och arbete och man har lärt av och inspirerat varandra. De gemensamma studieresorna har öppnat ögonen för hur man tänker och planerar på andra ställen.

Attraktivare skärgård. Arbetet har gjort att en redan attraktiv skärgård blivit mer attraktiv att besöka. Den gemensamma infrastrukturen skapar igenkänning för besökare oavsett vilken del av skärgården man besöker. Genomförda satsningar på den småskaliga infrastrukturen uppskattas av besökare till öarna och långväga seglare har uppgett att området upplevs som sammanhängande och genomtänkt. Det har inkommit mycket positiv respons från besökare, särskilt populära är hyrstugor, grillplatser, bastu och att det finns ved på flera platser. Även insatser som gör det enklare att ta sig fram på öarna, såsom spångning, är mycket uppskattat.

Ökat företagande. Bottenvikens skärgård kommunsamverkan har även förbättrat förutsättningarna för flera turistföretag som verkar i skärgården. Turbåtstrafik, båttaxi, skärgårdsguidning, caféer och uthyrning av boende är några exempel som hade haft det svårare att utvecklas utan kommunernas insatser.

Hörs på nationell nivå. På nationellt plan har samarbetet uppmärksammat och samordnaren har deltagit som expert i en statlig utredning. Därmed ökar chansen att denna även får ett nordligt perspektiv.

VÅRA FRAMGÅNGSFAKTORER

- **Strategin:** Den gemensamma strategin har pekat ut inriktning och mål för arbetet
- **Samarbetet:** Att kommunerna samarbetar, och har en vilja att samarbeta, har varit grundläggande för framgången
- **Samordnaren:** Att det funnits kompetenta samordnare som hållit samman arbetet och drivit på genomförandet av projekt
- **Basfinansieringen:** Att det funnits en grundläggande basfinansiering via kommunernas årliga bidrag
- **Eldsjälarna:** Under uppstartsfasen var en framgångsfaktor att Luleå kommun var drivande kraft, idéspruta och en bra motor i arbetet
- **Möjlighet till kompetensutveckling:** De genomförda studieresorna, utbildningar och seminarier har gett både inspiration och varit kunskapsuppbyggande

Detta är en sammanfattning av en längre beskrivning av Bottenvikens skärgård kommunsamverkans verksamhet under åren 2006-2019 och har gjorts i samband med framtagande av en ny strategi för Bottenvikens skärgård efter 2020. Om du vill veta mer är du välkommen att kontakta vår samordnare: lisa.lundstedt@bottenvikensskargard.se eller besöka vår hemsida www.bottenvikensskargard.se.

